

บันทึก

เรื่อง การมอบหมายอำนาจการบังคับบัญชาข้าราชการให้แก่ศึกษาธิการเขตและ
ศึกษาธิการจังหวัด (มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู
พ.ศ. ๒๕๒๓)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีหนังสือที่ ศธ ๐๒๐๔/๙๗๑๒ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๒๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร ๐๖๐๑/๐๐๘๐ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๒๕ แจ้งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) กรณีหารือปัญหาข้อกฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับฐานะของส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมในกระทรวงศึกษาธิการว่า ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นภายในกรมหนึ่ง ๆ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมในกระทรวงศึกษาธิการ จะมีฐานะเทียบกองหรือแผนกก็ได้แล้วแต่ว่า ส่วนราชการนั้น ๆ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด และกฎหมาย (พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ ฯ) ได้บัญญัติรับรองโดยกำหนดให้มีฐานะเช่นใด และเมื่อส่วนราชการใดกฎหมายกำหนดรับรองให้มีฐานะเทียบกอง หัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวย่อมถือเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง และย่อมมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับหัวหน้าส่วนราชการระดับกองในส่วนที่จะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่ตนรับผิดชอบบังคับบัญชาอยู่

ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการได้รับแจ้งแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจการบังคับบัญชาลูกจ้างประจำจากกระทรวงการคลัง ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๓๗๖๑๕ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๕ ซึ่งตามข้อ ๒ กระทรวงการคลังแจ้งว่า

“๒. ศึกษาธิการเขตเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการของสำนักงานศึกษาธิการเขต ศึกษาธิการจังหวัดเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ แต่กฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนดว่าหัวหน้าส่วนราชการทั้ง ๒ ตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้บังคับบัญชาเทียบฐานะใด (ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก) ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๓๓ กำหนดว่า ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ตำแหน่งใดบังคับบัญชาข้าราชการครูในหน่วยงานทางการศึกษาใด ในฐานะใด ให้เป็นไปตามที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ มอบหมายโดยทำเป็นหนังสือ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการเขตและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง ดังนั้น ศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัดย่อมจะต้องได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากผู้มีอำนาจตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ให้เป็น

ผู้บังคับบัญชาข้าราชการของสำนักงานศึกษาธิการเขตและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในฐานะผู้อำนวยการกอง (และเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกองตามข้อ ๓๓ วรรคสอง แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ) จึงจะมีอำนาจบังคับบัญชาลูกจ้างประจำของสำนักงานศึกษาธิการเขตและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามนัยหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๐/ว.๒๕๖๒๓ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๗ และไม่ต้องมีการมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวให้เป็นผู้บังคับบัญชาลูกจ้างประจำอีก”

กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแนวปฏิบัติของกระทรวงการคลังดังกล่าวประกอบความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามหนังสือ ที่ สร ๐๖๐๑/๐๐๘๐ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๒๕ แล้วเห็นว่า ตำแหน่งศึกษาธิการเขต (เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา ๘) และศึกษาธิการจังหวัด (เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา ๘) เป็นผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย (ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ) อยู่แล้ว และทั้งตำแหน่งศึกษาธิการเขต และศึกษาธิการจังหวัดก็รับเงินเดือนในระดับ ๘ จึงน่าจะไม่ต้องมอบหมายอำนาจการบังคับบัญชาในฐานะผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้ากองให้อีก กระทรวงศึกษาธิการจึงได้หารือปัญหาดังกล่าวไปสำนักงาน ก.พ. ตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๔/๒๕๑๐ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๒๙ สำนักงาน ก.พ. แจ้งว่า ปัญหาเรื่องมอบหมายอำนาจการบังคับบัญชาข้าราชการให้แก่หัวหน้าส่วนราชการประจำเขต ละหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนี้ ก.พ. ได้เคยพิจารณามีมติตอบข้อหารือของกรมบัญชีกลางไปแล้วว่า ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ จะต้องมอบหมายตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดบังคับบัญชาข้าราชการในส่วนราชการดังกล่าวในฐานะผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้ากอง แล้วแต่กรณี ดังนั้น เมื่อกระทรวงศึกษาธิการเห็นว่ามติ ก.พ.ดังกล่าวขัดแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้เคยวินิจฉัยไว้ กระทรวงศึกษาธิการก็อาจส่งเรื่องไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอให้นำปัญหาข้างต้นเสนอที่ประชุมใหญ่ของคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อวินิจฉัยต่อไปได้

กระทรวงศึกษาธิการจึงขอหารือว่า

๑. ตำแหน่งศึกษาธิการเขตซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตตามข้อ ๓๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ และตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดตามข้อ ๕๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘ ฯ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุจะต้องมอบหมายอำนาจการบังคับบัญชาให้ศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัด ในฐานะผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากอง ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ อีก หรือไม่

๒. โดยที่ข้าราชการซึ่งประจำอยู่ที่สำนักงานศึกษาธิการเขตและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีทั้งข้าราชการครูและข้าราชการพลเรือน หากผู้มีอำนาจสั่งบรรจุจะต้องมอบหมายอำนาจการบังคับบัญชาให้ศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัด ตาม ๑. แล้วศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัดก็มีอำนาจการบังคับบัญชาเฉพาะข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการเขตและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเท่านั้น หากจะให้ศึกษาธิการเขตและ

ศึกษาธิการจังหวัดซึ่งเป็นข้าราชการครูเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการพลเรือนในสังกัดด้วยจะต้องดำเนินการมอบหมายอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว ตลอดจนได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงาน ก.ค.) และผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) แล้ว มีความเห็นดังนี้

ในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานศึกษาธิการเขต ข้อ ๓๔^๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ บัญญัติให้อำนาจกระทรวงทบวง กรม ในการแบ่งท้องที่ออกเป็นเขตเพื่อปฏิบัติงานทางวิชาการได้ โดยให้มีหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาข้าราชการประจำสำนักงานเขตซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม นั้น ซึ่งในกรณีของกระทรวงศึกษาธิการก็ได้กำหนดให้มีสำนักงานศึกษาธิการเขตเป็นราชการบริหารส่วนกลางของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการตามมาตรา ๔^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น สำนักงานศึกษาธิการเขตจึงเป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบกองตามข้อ ๓๑^๓ แห่งประกาศของคณะ

^๑ ข้อ ๓๔ กระทรวง ทบวง กรมใด มีเหตุพิเศษจะตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่ออกเป็นเขตเพื่อให้มีหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตแล้วแต่จะเรียกชื่อเพื่อปฏิบัติงานทางวิชาการก็ได้

หัวหน้าส่วนราชการประจำเขตมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากกระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติงานทางวิชาการ และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาข้าราชการประจำสำนักงานเขตซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม นั้น

ความในข้อนี้ไม่กระทบกระเทือนการแบ่งเขตและการปกครองบังคับบัญชาของตำรวจ ซึ่งให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

^๒ มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

(๑) กองกลาง

(๒) กองการเจ้าหน้าที่

ฯลฯ

ฯลฯ

(๙) สำนักงานศึกษาธิการเขต

ฯลฯ

ฯลฯ

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

(๑) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

(๒) สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

^๓ ข้อ ๓๑ ให้แบ่งส่วนราชการในกรมซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง ดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กอง

(๓) แผนก

กรมใดที่มีความจำเป็นหรือเหตุผลพิเศษ จะแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วนราชการที่

ปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๑ โดยมีศึกษาธิการเขตเป็นผู้มีหน้าที่รับนโยบายและคำสั่งจากกระทรวงศึกษาธิการมาปฏิบัติงานทางวิชาการ และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาข้าราชการประจำสำนักงานศึกษาธิการเขตซึ่งสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ ตามข้อ ๓๔ วรรคสอง^๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๑

ในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ข้อ ๓๑ วรรคสอง^๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๑ บัญญัติให้ กรมอาจแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบกองได้ ซึ่งในกรณีของกระทรวงศึกษาธิการก็ได้กำหนดให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคของสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ ตามมาตรา ๕^๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจึงเป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเทียบกองตามข้อ ๓๑^๗ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๑ โดยมีศึกษาธิการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบและมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ตามข้อ ๕๑^๘ และข้อ ๕๕^๙ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๑

เมื่อสำนักงานศึกษาธิการเขตและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นส่วน ราชการที่มีฐานะเทียบกอง หัวหน้าของส่วนราชการดังกล่าวซึ่งได้แก่ศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัดย่อมเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกองด้วย และโดยนัยของข้อ ๓๓ วรรคสอง^{๑๐} แห่ง

เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบกองหรือแผนกก็ได้

สำหรับกรมตำรวจ จะแบ่งส่วนราชการเป็นอย่างอื่นให้เหมาะสมกับกิจการของราชการตำรวจก็ได้

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)

^๘ ข้อ ๕๑ ในจังหวัดหนึ่ง นอกจากจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบงานบริหารราชการของจังหวัดดังกล่าวในข้อ ๕๐ ให้มีปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้นในจังหวัดนั้น

^๙ ข้อ ๕๕ ให้แบ่งส่วนราชการของจังหวัดดังนี้

(๑) สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของจังหวัดนั้น มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมได้ตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรมนั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ

^{๑๐} ข้อ ๓๓ ๑ล๑

๑ล๑

ส่วนราชการตามข้อ ๓๑ (๒) และ (๓) ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าแผนก หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่อ

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ หัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวย่อมมีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับหัวหน้าส่วนราชการระดับกองในส่วนที่จะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ ส่วนราชการที่ตนรับผิดชอบบังคับบัญชาอยู่ ซึ่งในประเด็นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการ ร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้ให้ความเห็นไว้โดยชัดแจ้งแล้วในกรณีหรือปัญหาข้อกฎหมายของ กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับฐานะของส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามพระราชกฤษฎีกาแบ่ง ส่วนราชการกรมในกระทรวงศึกษาธิการ^{๑๑}

สำหรับปัญหาของกระทรวงศึกษาธิการประการที่หนึ่งที่ว่า ศึกษาธิการเขต และ ศึกษาธิการจังหวัด จะต้องได้รับมอบหมายอำนาจการบังคับบัญชาข้าราชการ ในฐานะผู้อำนวยการ กองหรือหัวหน้ากอง จากผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ฯ ตามมาตรา ๓๓^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ อีกหรือไม่ นั้น เห็นว่า ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน (ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ) ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการ โดยทั่วไปได้กำหนดตำแหน่งและอำนาจหน้าที่การบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการ ปฏิบัติราชการของหัวหน้าส่วนราชการระดับกองและหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมี ฐานะเทียบกองไว้แล้วในข้อ ๓๑ และข้อ ๓๓ โดยในข้อ ๓๑ ได้บัญญัติว่า

“ข้อ ๓๑ ให้แบ่งส่วนราชการในกรมซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กอง

(๓) แผนก

กรมใดที่มีความจำเป็นหรือเหตุผลพิเศษ จะแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วน ราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบกองหรือแผนกก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ”

และข้อ ๓๓ วรรคสอง ได้บัญญัติว่า

“ข้อ ๓๓ ฯลฯ

ฯลฯ

ส่วนราชการตามข้อ ๓๑ (๒) และ (๓) ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ให้ เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ฯ โดยให้มีผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าแผนกหรือ

อย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนกเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๑} บันทึก เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับฐานะของส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามพระ รชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมในกระทรวงศึกษาธิการ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึง เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๖๐๑/๐๐๘๑ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๒๕

^{๑๒} มาตรา ๓๓ ภายใต้อำนาจกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตำแหน่งใด บังคับบัญชาข้าราชการครูในหน่วยงานทางการศึกษาใด ในฐานะใด ให้เป็นไปตามที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๔๒ มอบหมายโดยทำเป็นหนังสือ

หัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ”

ดังนั้น การบังคับบัญชาข้าราชการจึงต้องเป็นไปตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนด กล่าวคือหัวหน้าส่วนราชการระดับกองและหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบกองย่อมมีอำนาจการบังคับบัญชาข้าราชการในสังกัดได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีการเทียบตำแหน่งการบังคับบัญชาข้าราชการอีก เนื่องจากกฎหมายได้รองรับอำนาจการบังคับบัญชาข้าราชการของหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวไว้แล้ว

สำหรับบทบัญญัติในมาตรา ๓๓^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ที่กำหนดว่า ตำแหน่งใดบังคับบัญชาข้าราชการครูในหน่วยงานทางการศึกษาใดใน ฐานะใด ให้เป็นไปตามที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒^{๑๔} มอบหมายโดยทำเป็นหนังสือนั้น จะเห็นได้ว่า ยังมีความที่กำหนดไว้ว่าจะต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ) ด้วย ซึ่งมีความหมายว่า ในเรื่องตำแหน่งใด บังคับบัญชาข้าราชการครูในหน่วยงานทางการศึกษาใด ในฐานะใด ถ้ามีกำหนดไว้ในกฎหมายว่า ด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินโดยเฉพาะแล้ว ก็ให้บังคับตามนั้น แต่ถ้าในกรณีใด กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินไม่ได้กำหนดไว้ จึงให้บังคับตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู ฯ คือ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ฯ จะต้องทำหนังสือมอบหมายให้ ข้าราชการผู้หนึ่งผู้ใดมีอำนาจในการบังคับบัญชาข้าราชการในส่วนราชการนั้น ๆ หรือกล่าวอีกนัย หนึ่ง มาตรา ๓๓ ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติรองรับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินอีก ชั้นหนึ่งในกรณีที่มีได้กำหนดเรื่องอำนาจการบังคับบัญชาข้าราชการไว้ ดังนั้น คณะกรรมการ กฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) จึงเห็นว่า ในเมื่อข้อ ๓๓ วรรคสอง^{๑๕} แห่งประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ ได้กำหนดเรื่องการบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการ ปฏิบัติราชการของหัวหน้าส่วนราชการระดับกองและหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมี ฐานะเทียบกองไว้แล้ว ศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่อ อย่างอื่นและมีฐานะเทียบกอง จึงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการ

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๒)

^{๑๔} มาตรา ๔๒ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการและการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการครู ให้ผู้มีอำนาจต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ ๑๐ และตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการโดยอนุมัติ ก.ค.เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและเสนอชื่อต่อรัฐมนตรี ให้ รัฐมนตรีรายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ ๙ และระดับ ๘ ให้ อธิบดีโดยอนุมัติ ก.ค. เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๐)

ของสำนักงานศึกษาธิการเขตหรือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แล้วแต่กรณี โดยไม่ต้องมีการมอบหมายอำนาจการบังคับบัญชาข้าราชการเป็นหนังสือตามมาตรา ๓๓^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู ฯ จากผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒^{๑๗} อีกชั้นหนึ่ง

สำหรับปัญหาของกระทรวงศึกษาธิการประการที่สองที่ว่า ถ้าศึกษาธิการเขต และศึกษาธิการจังหวัดจะต้องได้รับมอบหมายอำนาจการบังคับบัญชาจากผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ฯ ตามมาตรา ๓๓^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู ฯ แล้ว หากจะให้ศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัดซึ่งเป็นข้าราชการครูมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการพลเรือนในสังกัดด้วย จะต้องดำเนินการมอบหมายอย่างไร นั้น ในเมื่อมีความเห็นในปัญหาประการที่หนึ่งข้างต้นแล้วว่า ศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัดเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการในส่วนราชการนั้น ๆ ดังนั้น ศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัดก็ย่อมมีอำนาจการบังคับบัญชาข้าราชการครูและข้าราชการพลเรือนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการเขตหรือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแล้วแต่กรณี โดยไม่ต้องมีการมอบหมายแต่อย่างใด

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๒๙

^{๑๖} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๒)

^{๑๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๔)

^{๑๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๒)